

Sygn. akt III AUa 1635/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak (spr.) SSA Michał Bober
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji H. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 lipca 2015 r., sygn. akt V U 1558/13

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 1635/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., powołując się na przepisy: ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), odmówił ustalenia H. K. prawa od renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy wskazując, że orzeczeniem z dnia 16 lipca 2013 r. komisja lekarska ZUS uznała, iż ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła H. K. kwestionując dokonaną w postępowaniu administracyjnym w niniejszej sprawie ocenę wpływu rozpoznanych u niej schorzeń na jej zdolność do pracy zarobkowej oraz domagając się zmiany tej decyzji i przyznania jej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 01 lipca 2015 r. w sprawie V U 1558/13 Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji:

H. K., urodzona dnia (...), lat 59, z zawodu pielęgniarka. W toku aktywności zawodowej pracowała jako pielęgniarka. Nadal pracuje. Korzysta ze zwolnień lekarskich.

W dniu 20 sierpnia 1992 r. ubezpieczona uległa wypadkowi przy pracy i doznała urazu przeciążeniowego kręgosłupa L-S.

W okresie od dnia 01 stycznia 1996 r. do dnia 31 maja 2013 r. ubezpieczona uprawniona była do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

W dniu 07 maja 2013 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na dalszy okres od dnia 01 czerwca 2013 r.

H. K. legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w C. z dnia 06 listopada 2014 r. Jako symbol niepełnosprawności wskazano 05-R, tj. upośledzenie narządu ruchu oraz 04-O, tj. choroby narządu wzroku. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 12 września 2012 r. Orzeczenie wydano okresowo do dnia 01 listopada 2016 r.

Lekarz orzecznik ZUS po przeprowadzeniu badań i analizie dokumentacji medycznej (z uwzględnieniem opinii specjalistycznej lekarza konsultanta) orzeczeniem z dnia 07 czerwca 2013 r. nie stwierdził u ubezpieczonej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Ubezpieczona skorzystała z prawa wniesienia sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 16 lipca 2013 r. podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 lipca 2013 r. odmówiono ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od dnia 01 czerwca 2013 r.

W dniu 20 sierpnia 1992 r. ubezpieczona uległa wypadkowi przy pracy i doznała urazu przeciążeniowego kręgosłupa L-S.

Obecny stan narządu ruchu wynika u ubezpieczonej z choroby samoistnej (zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych) i nie ma związku z wypadkiem przy pracy.

Ubezpieczona jest leczona przez reumatologa z powodu seronegatywnego zapalenia stawów -jest to choroba samoistna, bez związku z wypadkiem przy pracy. Zmiany zapalne stawów krzyżowo-biodrowych, będące objawem tej choroby, nie mają związku z urazem kręgosłupa. Zmiany zwyrodnieniowe stawów obwodowych w tym kolanowych są samoistne i mogą być następstwem ich przedwczesnego „zużycia” w związku z nieprawidłowym ustawieniem tzn. szpotawością kolan.

Stwierdzony u ubezpieczonej stan po (...) oraz bóle wielomiejscowe nie czynią jej od strony neurochirurgicznej niezdolną do pracy.

W badaniu MRI kręgosłupa lędźwiowego z 2013 r. stwierdza się stan prawidłowy adekwatny do wieku, niewielkie przepukliny dysków. Tego rodzaju przepukliny są powszechne w szóstym dekadzie życia, mają ogólnie tendencje do ustępowania samoistnego lub są poddawane operacji. Okres zaostrzenia dolegliwości związany z dyskopatią trwa kilka tygodni do kilku miesięcy, w tym czasie wskazana jest rehabilitacja, leczenie zachowawcze, czasami operacyjne.

Stan kliniczny ubezpieczonej nie powoduje długotrwałej niezdolności do pracy z powodu wypadku przy pracy z dnia 20 sierpnia 1992 r. Okresowe nasilenie dolegliwości kręgosłupowych może być aktualnie leczone w ramach czasowej niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie H. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję, odmawiającą ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, oparł się na przepisach ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 637 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.).

Sąd I instancji zważył, że spór w niniejszej sprawie dotyczy kwestii, czy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 20 sierpnia 1992 r. ubezpieczona jest nadal niezdolna do pracy zarobkowej, albowiem stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje „renta z tytułu niezdolności do pracy” - dla ubezpieczonego, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

W myśl art. 17 ust. 1 ustawy wypadkowej przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej i dodatku do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, do ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Definicję niezdolności zawiera przepis art. 12 ustawy emerytalnej, który stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej).

Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ustawy emerytalnej).

Dokonując zaś oceny przewidywanego okresu niezdolności do pracy zarobkowej bierze się pod uwagę przesłanki wynikające z treści § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 273, poz. 2711), czyli charakter i stopień naruszenia sprawności organizmu oraz rokowania odzyskania zdolności do pracy. Treść powołanych przepisów obliguje do tego, aby niezdolność do pracy rozpatrywać indywidualnie w odniesieniu do konkretnej osoby, przy uwzględnieniu jej stanów chorobowych, wieku, kwalifikacji.

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe na powyższą okoliczność, dopuszczając dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: ortopedy, reumatologa oraz dwóch neurochirurgów jako odpowiednich ze względu na schorzenia ubezpieczonej.

Powołani w sprawie biegli w sposób jednoznaczny uznali, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 20 sierpnia 1992 r. na dalszy okres od dnia 01 czerwca 2013 r.

Biegły ortopeda uznał, że stan narządu ruchu wynika u ubezpieczonej z choroby samoistnej (zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych) i nie ma związku z wypadkiem przy pracy. Natomiast biegła reumatolog podniosła, że co prawda ubezpieczona jest leczona przez reumatologa z powodu seronegatywnego zapalenia stawów, ale również jest to choroba samoistna, bez związku z wypadkiem przy pracy. Tym samym zmiany zapalne stawów krzyżowo-biodrowych, będące objawem tej choroby, nie mają związku z urazem kręgosłupa. Zmiany zwyrodnieniowe stawów obwodowych w tym kolanowych są samoistne i mogą być następstwem ich przedwczesnego „zużycia” w związku z nieprawidłowym ustawieniem tzn. szpotawością kolan.

Powołani w sprawie biegli neurochirurdzy z punktu widzenia neurochirurgicznego uznali, że stan kliniczny ubezpieczonej nie powoduje długotrwałej niezdolności do pracy z powodu wypadku przy pracy z dnia 20 sierpnia 1992 r., a okresowe nasilenie dolegliwości kręgosłupowych może być aktualnie leczone w ramach czasowej niezdolności do pracy.

Sąd I instancji zważył, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen.

Sąd ten uznał opinie biegłych sądowych: neurochirurgów, ortopedy i reumatologa wraz z ich opiniami uzupełniającymi za wiarygodny dowód w sprawie i w pełni podzielił ustalenia oraz wynikające z nich wnioski. Opinie ocenił jako rzetelne, fachowe i obiektywne. Wskazał, że opinie biegłych zawierają kompleksową i wyczerpującą ocenę stanu zdrowia wnioskodawczynie i uwzględniają wpływ rozpoznanego u niej schorzenia na zdolność do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, jednocześnie zawierają przekonujące uzasadnienie w zakresie rozpoznanych schorzeń oraz przyczyn, dla których wnioskodawczynie nie powinna być uznana za niezdolną do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego opinie biegłych w rozpoznawanej sprawie, zostały wydane na podstawie właściwych przesłanek (badań lekarskich, zaświadczeń o stanie zdrowia i przebytych leczeniu).

Sąd ten podniósł, że opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi rozeznanie i zrozumienie dziedziny (rozstrzyganej kwestii) wymagającej wiadomości specjalnych. W tym znaczeniu biegły jest pomocnikiem sądu, jednakże prezentuje własne stanowisko w kwestii, którą sąd rozstrzyga. Biegły zachowuje niezawisłość co do merytorycznej treści opinii, co zapewnia prawidłową rolę tej opinii w postępowaniu sądowym (por. orzeczenie S.N. z dnia 07 stycznia 1997 r., I CKN 44/96, niepublik.).

Według wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2007 r. w sprawie III UK 130/06, publik. LexPolonica nr 1871267 (OSNP 2008, nr 7-8, poz. 113) opinia biegłych dostarcza sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe.

Sąd I instancji zaznaczył w tym miejscu, że sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (por. postanowienie S.N. z dnia 27 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84).

W ocenie tego Sądu sporządzone w niniejszej sprawie opinie biegłych są stanowcze i zdecydowane.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., a zatem sąd nie jest obowiązany dopuścić dowód z opinii

kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia nie jest korzystna dla strony (por. wyrok S.N. z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, nie publik.).

Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (por. wyroki S.N.: z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99, OSNAPUS 2000, nr 23, poz. 869; z dnia 06 marca 1997 r., II UKN 23/97, OSNAPUS 1997, nr 23, poz. 476, z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPUS 1998, nr 3, poz. 100 oraz z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPUS 1998, nr 13, poz. 408).

Wielokrotnie też Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyroki S.N.: z dnia 04 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPUS 2000, nr 22, poz. 807, z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPUS 1998, nr 5, poz. 161, z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPUS 1998, nr 13, poz. 408 oraz z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPUS 1998, nr 20, poz. 612).

Powinność sądu powołania innych biegłych Sąd Najwyższy dostrzegał wtedy, gdy pierwotna opinia budziła istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazywała nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych lub gdy wniosek o powołanie kolejnego biegłego uzasadniony był dokumentacją leczenia schorzeń nierozpoznanych przez biegłych (por. wyroki S.N.: z dnia 07 października 1998 r., II UKN 248/98, OSNAPUS 1999, nr 20, poz. 666, z dnia 02 czerwca 1998 r., II UKN 88/98, OSNAPUS 1999, nr 11, poz. 373, z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNAPUS 1998, nr 21, poz. 643, z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 394/97, OSNAPUS 1998, nr 20, poz. 614, z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPUS 1998, nr 13, poz. 408, z dnia 14 kwietnia 1999 r., II UKN 546/98, OSNAPUS 2000, nr 11, poz. 440 oraz z dnia 23 czerwca 1999 r., II UKN 5/99, OSNAPUS 2000, nr 17, poz. 666).

W ocenie Sądu Okręgowego taka sytuacja jednak nie zachodzi w niniejszej sprawie. Sąd ten rozpoznając sprawę miał na uwadze, że o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy decyduje taki stopień nasilenia schorzeń, który obiektywnie - na podstawie opinii biegłych specjalistów, czyni osobę ubezpieczoną co najmniej częściowo niezdolną do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Stwierdził, że aktualnie stopień nasilenia rozpoznanych u ubezpieczonej schorzeń, takiego twierdzenia nie uzasadnia.

Wywodził dalej, że H. K. ma okresowo ustalony znaczny stopień niepełnosprawności wydany przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w C. z dnia 06 listopada 2014 r. Jako symbol niepełnosprawności wskazano 05-R, tj. upośledzenie narządu ruchu oraz 04-O, tj. choroby narządu wzroku. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 12 września 2012 r. Orzeczenie wydano okresowo do dnia 01 listopada 2016 r.

Z analizy akt (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w C. wynika, że przyczyną ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności było schorzenie reumatologiczne -seronegatywne zapalenie stawów. Jest to schorzenie samoistne i z pewnością nie ma związku z wypadkiem przy pracy. Takiego związku nie ma również stan narządu wzroku, który także był brany pod uwagę przy orzekaniu przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w C..

Sąd I instancji podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2011 r. w sprawie I UK 96/11, że orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nawet znacznym, nie jest równoznaczne z orzeczeniem o niezdolności do pracy jako przesłance prawa do renty na podstawie ustawy emerytalnej (por. wyrok S.N. z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 269/10, LEX nr 794791).

Kwestia relacji orzeczenia o niepełnosprawności i niezdolności do pracy została rozstrzygnięta w orzecznictwie, które zgodnie przyjmuje, że orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem o niezdolności do pracy jako przesłance prawa do renty (por. wyroki S.N.: z dnia 04 lutego 2010 r., III UK 60/09, LEX 585847; z dnia 11 marca 2008 r., I UK 286/07, OSNP 2009, nr 13-14, poz. 178; z dnia 04 marca 2008 r., II UK 130/07, OSNP 2009, nr 11-12, poz. 156; postanowienie S.N. z dnia 16 grudnia 2005 r., II UK 77/05, OSNP 2006, nr 23-24, poz. 372).

Osoba, która ze względów dotyczących rehabilitacji uzyskała orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, nie staje się tylko z mocy tego orzeczenia osobą całkowicie niezdolną do pracy, z pominięciem warunków całkowitej niezdolności do pracy określonych w ustawie emerytalnej (por. wyrok S.N. z dnia 04 lutego 2010 r., III UK 60/09, LEX nr 585847).

Jednocześnie jednak orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie może być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty (por. wyroki S.N.: z dnia 16 lutego 2005 r., I UK 179/04, LEX nr 375620 oraz z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03, OSNP 2004, nr 19, poz. 340).

Sąd powinien zatem rozważyć, jaki wpływ na zdolność skarżącego do pracy ma stwierdzenie, że jest on osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Zdaniem Sądu Okręgowego, skoro biegłym znane było orzeczenie o zaliczeniu ubezpieczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności i mimo tego nie stwierdzili oni istnienia nawet częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, to zgodnie z konkluzją opinii wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 20 sierpnia 1992 r.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd ten orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła H. K. kwestionując przyjęcie w oparciu o przeprowadzone w postępowaniu sądowym pierwszo-instancyjnym w niniejszej sprawie dowody, że po dniu 31 maja 2013 r. nie jest niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy oraz domagając się: zmiany zaskarżonego wyroku i ustalenia jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, ewentualnie uchylenie tego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja H. K. nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleniem lub zmianą wyroku Sądu I instancji.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że Sąd ten nieprawidłowo ustalił, że w wyniku wypadku przy pracy w dniu 20 sierpnia 1992 r. ubezpieczona doznała urazu przeciążeniowego kręgosłupa L-S, ponieważ ze zgromadzonych w sprawie dokumentów medycznych wynika jednoznacznie, że w wyniku tego wypadku doznała ona urazu przeciążeniowego odcinka kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego.

Powyższe uchybienie nie ma jednak wpływu na prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia.

W pozostałym zakresie Sąd II instancji w podziela poczynione w postępowaniu sądowym-pierwszoinstancyjnym w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, a zatem nie zachodzi potrzeba ich powtarzania w tym uzasadnieniu (por. wyrok S.N. z dnia 11 czerwca 1999 r., II CKN 391/98, LEX nr 523662).

W przedmiotowej sprawie spór koncentrował się na kwestii, czy wnioskodawczyni spełnia łącznie wszystkie, wynikające z treści art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm., nazywanej dalej ustawą wypadkową z 1975 r.) w zw. z art. 49 lit. a ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm., nazywanej dalej ustawą wypadkową z 2002 r.), przesłanki ustalenia jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, a w szczególności zaistnienie niezdolności do pracy oraz związek pomiędzy tą niezdolnością, a wypadkiem przy pracy.

Nieprawidłowo zatem Sąd Okręgowy powoływał się na przepisy art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 17 ust. 1 ustawy wypadkowej z 2002 r.

U podstaw dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zdolności H. K. do pracy po dniu 31 maja 2013 r. leżą sporządzone w postępowaniu przed tym Sądem opinie biegłych sądowych lekarzy: reumatologa lek. med. K. T. i ortopedy lek. med.

K. S. z dnia 27 marca 2014 r. (k. 35-36v. akt sprawy), uzupełniona opiniami tych biegłych: ortopedy z dnia 17 kwietnia 2015 r. (k. 134 akt sprawy) i reumatologa z dnia 11 maja 2015 r. (k. 139 akt sprawy), neurochirurga dr med. P. Z. z dnia 11 września 2014 r. (k. 62-62v. akt sprawy) oraz neurochirurga lek. med. J. B. z dnia 02 lutego 2015 r. (k. 117-118 akt sprawy), w których biegli ci uznali, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy.

Opinia biegłego podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. wyrok S.N. z dnia 21 października 2004 r., V CK 143/04, LEX nr 585885).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego sporządzone na użytek niniejszego postępowania opinie biegłych sądowych lekarzy odpowiadają wymogom stawianym przez przepis art. 285 § 1 k.p.c., ponieważ nie tylko umożliwiają ich sądową kontrolę, ale nadto uzasadnienia są przystępne i zrozumiałe dla osób nie dysponujących wiedzą medyczną, zaś wnioski sformułowane zostały jasno i czytelnie. Opinie sądowo-lekarskie w niniejszej sprawie sporządzone zostały przez lekarzy o specjalności adekwatnej do schorzenia powstałego w następstwie wypadku przy pracy. Treść tych opinii świadczy o tym, że ich wydanie poprzedzone zostało rzetelną i wnikliwą analizą zgromadzonych w sprawie dowodów, mających wpływ na wyrażone w nich finalne ustalenia. Biegli sądowi lekarze przekonywująco i logicznie uzasadnili swoje stanowisko.

Na podstawie art. 25 ustawy wypadkowej z 1975 r. w zw. z art. 192 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną) przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy ustawy emerytalnej.

Dla oceny stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy konieczne jest natomiast uwzględnienie okoliczności wskazanych w treści art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Zdaniem Sądu II instancji dokonana przez biegłych sądowych lekarzy ocena wpływu rozpoznanych u ubezpieczonej schorzeń na jego zdolność do pracy uwzględnia zarówno wymienione w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej czynniki medyczne, jak i wymienione w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej czynniki zawodowe.

Podstawą uznania częściowej niezdolności wnioskodawczyni do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i ustalenia jej decyzją z dnia 16 czerwca 2011 r. (k. 269 akt ren. ZUS) prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w okresie od dnia 01 czerwca 2011 r. do dnia 31 maja 2013 r., był rozpoznany u niej przewlekły zaostrozony zespół bólowy kręgosłupa L-K z rwą kulszową prawostronną ubytkową i stan po dyskoidektomii L4-L5 w 1992 r. (opinia lekarza orzecznika ZUS z dnia 27 maja 2011 r. – k. 250 akt dok. lek. ZUS t. I).

W zaświadczeniu o stanie zdrowia z dnia 18 kwietnia 2013 r. (k. 1 akt dok. lek. ZUS t. II) jako choroby podstawowe rozpoznano zaś u H. K.: zwyrodnienia stawów i kręgosłupa, dyskopatia szyjna i lędźwiowa, stan po operacji kręgosłupa w 1992 r., zapalenie okołobarkowe obu barków i reumatoidalne zapalenie stawów, zaś jako choroby współistniejące: stan po ropnym zapaleniu zatok przynosowych, stan po leczeniu operacyjnym w 2007 r. tętnic oskrzelowych, zwyrodnienia stawów kolanowych, stan po operacji, choroba wrzodowa żołądka, ślepotą oka prawego i torbiel nerki prawej.

Zaskarżoną decyzję z dnia 29 lipca 2013 r. (k. 342 akt ren. ZUS) organ rentowy wydał w oparciu o orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 16 lipca 2013 r., w którym stwierdzono, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy (k. 76-78 akt dok. lek. ZUS t. II). Powyższe orzeczenie oraz orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 07 czerwca 2013 r. (k. 64-65 akt dok. lek. ZUS t. II), oparte jest na opiniach lekarzy konsultantów ZUS: neurochirurga z dnia 29 maja 2013 r. (k. 59-60v. akt dok. lek. ZUS t. II) i ortopedy z dnia 29 maja 2013 r. (k. 61-63v. akt dok. lek. ZUS t. II), którzy uznali, że stan narządu ruchu odwołującej nie ogranicza jej zdolności do pracy.

Tym samym dla oceny, czy stan zdrowia H. K. czyni ją po dniu 31 maja 2013 r. nadal niezdolną do pracy w związku z wypadkiem przy pracy stwierdzić należało, czy nastąpiła poprawa stanu jej zdrowia ortopedycznego, a w szczególności pourazowej choroby kręgosłupa L-K, w stosunku do stanu leżącego u podstaw ustalenia jej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w okresie od dnia 01 czerwca 2011 r. do dnia 31 maja 2013 r.

Dla uznania ubezpieczonej za niezdolną do pracy konieczne jest, aby naruszenie sprawności organizmu powodowało, co najmniej utratę w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych przez nią kwalifikacji (art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej).

Z treści art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej wynika bowiem, że nie ma niezdolności do pracy w przypadku, gdy naruszenie sprawności organizmu nie jest przeszkodą do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi lub możliwymi do nabycia kwalifikacjami (por. uzasadnienie wyroku S.N. z dnia 17 kwietnia 2008 r., II UK 192/07, LEX nr 511705).

Kluczowa dla stwierdzenia, czy rozpoznane u wnioskodawczyni schorzenia będące następstwem wypadku przy pracy, czynią ją niezdolną do pracy, jest zatem ocena elementu „znacznosci” ograniczenia jej zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych przez nią kwalifikacji na skutek wynikających z powyższych schorzeń przeciwwskazań.

Zaznaczyć bowiem należy, że niezdolność do pracy w stopniu mniejszym niż „znaczny” nie jest niezdolnością do pracy objętą ochroną rentową (por. wyrok S.N. z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie I UK 22/10, publik. LEX nr 607130).

Z treści dokumentu w postaci wywiadu zawodowego ZUS N-10 z dnia 22 kwietnia 2013 r. (k. 2 akt dok. lek. ZUS t. II) wynika, że dotychczas wykonywana praca pielęgniarki, odpowiadająca kwalifikacjom H. K., jest pracą z przewagą wysiłku fizycznego, średnio-ciężką, wykonywaną zarówno wewnątrz pomieszczenia w pełnym wymiarze czasu pracy, w ekspozycji na kontakt z pacjentem, krwią i innymi czynnikami pochodzenia ludzkiego, czynnikami biologicznymi: HBV, HCV i HIV, wymagającą: sprawności obu rąk, dłuższego stania, chodzenia, schylania się, podnoszenia i noszenia ciężarów oraz rytmu zmianowego.

Jednakże na rozprawie apelacyjnej w sprawie III AUa 1635/15 w dniu 10 lutego 2016 roku ubezpieczona wyjaśniła, że ma ona zaświadczenie o zdolności do wykonywania pracy pielęgniarki, obecnie zaś pracuje na oddziale noworodków, najczęściej przy komputerze (k. 169 akt sprawy 00:01:46).

Treść opinii biegłych sądowych lekarzy neurochirurgów: dr med. P. Z. z dnia 11 września 2014 r. (k. 62-62v. akt sprawy) oraz lek. med. J. B. z dnia 02 lutego 2015 r. (k. 117-118 akt sprawy) wskazuje jednoznacznie, że nastąpiła poprawa stanu kręgosłupa ubezpieczonej wyrażająca się w przywróceniu sprawności tego narządu ruchu – wydolnej funkcji statycznej i dynamicznej kręgosłupa przy szczerkowym deficycie neurologicznym. Biegli ci stwierdzili, że stan kręgosłupa wnioskodawczyni jest adekwatny do jej wieku, zaś rozpoznane niewielkie przepukliny dysków i związane z tym dolegliwości bólowe są powszechne w szóstej dekadzie życia i mogą być leczone w ramach czasowej niezdolności do pracy.

Jednocześnie w świetle opinii biegłych sądowych lekarzy: reumatologa lek. med. K. T. i ortopedy lek. med. K. S. z dnia 27 marca 2014 r. (k. 35-36v. akt sprawy), uzupełnionej opiniami tych biegłych: ortopedy z dnia 17 kwietnia 2015 r. (k. 134 akt sprawy) i reumatologa z dnia 11 maja 2015 r. (k. 139 akt sprawy) obecnie stwierdzone u H. K. dolegliwości wynikają ze schorzeń samoistnych narządu ruchu, nie pozostających w związku z urazem doznany na skutek wypadku przy pracy w dniu 20 sierpnia 1992 r., tj. seronegatywnego zapalenia stawów, choroby zwyrodnieniowej, choroby zwyrodnieniowej stawów obwodowych i kręgosłupa oraz stanu po artroskopii stawów kolanowych.

Wnioski końcowe opinii biegłych sądowych lekarzy korespondują z zawartymi w tych opiniach opisami badań przedmiotowych, jak również z wnioskami opinii lekarzy konsultantów ZUS: neurochirurga z dnia 29 maja 2013 r. (k. 59-60v. akt dok. lek. ZUS t. II) i ortopedy z dnia 29 maja 2013 r. (k. 61-63v. akt dok. lek. ZUS t. II).

Wniosków końcowych sporządzonych w niniejszej sprawie opinii biegłych sądowych lekarzy nie podważa również fakt zaliczenia ubezpieczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności orzeczeniami (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w C.: z dnia 25 września 2012 r. (k. 83 akt sprawy) od dnia 12 września 2012 r. do dnia 01 października 2014 r. i z dnia 06 listopada 2014 r. (k. 90 akt sprawy) od dnia 12 września 2012 r. do dnia 01 listopada 2016 r. z powołaniem się na przyczyny 05-R, tj. upośledzenie narządu ruchu i 04-O, tj. choroby narządu wzroku.

Po pierwsze z akt (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w C. (koperta k. 31 akt sprawy) wynika, że u podstaw ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności leżały schorzenia samoistne, a zwłaszcza: seronegatywne zapalenie stawów, zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych i zespołu bólowego kręgosłupa w przebiegu dyskopatii kręgosłupa, a nie schorzenie będące wynikiem urazu doznanego w czasie wypadku przy pracy.

Po drugie nie można utożsamiać pojęcia niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 214, poz. 1407 ze zm.) z pojęciem niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej, ponieważ orzekanie w sprawie ustalenia stopnia niezdolności do pracy oraz w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności należy do różnych organów, pojęcia te posiadają odmienną definicję legalną, i stanowią konieczną przesłankę prawną dla ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń lub uprawnień (por. wyroki S.N.: z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 386/02, LEX nr 107174 oraz z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03, LEX nr 122196).

Niezasadnie H. K. powołuje się na rozpoznane u niej samoistne schorzenia ortopedyczne, ponieważ w niniejszej sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy ocenie podlega stan jej zdrowia ortopedycznego w zakresie, w jakim pozostaje następstwem wypadku z dnia 20 sierpnia 1992 r.

Odnosząc się do zgłoszonego ubezpieczoną w postępowaniu apelacyjnym w niniejszej sprawie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii nowego zespołu biegłych sądowych lekarzy (k. 169 akt sprawy 00:01:46) Sąd Apelacyjny zauważa, że nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii od tych samych biegłych lub innych biegłych, jeżeli już sporządzone w sprawie opinie są jednoznaczne i tak przekonujące, że określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną (por. wyrok S.N. z dnia 21 listopada 1974 r., II CR 638/74, LEX nr 4907).

Zdaniem tego Sądu, ponieważ opinie biegłych sądowych lekarzy: reumatologa lek. med. K. T. i ortopedy lek. med. K. S. z dnia 27 marca 2014 r. (k. 35-36v. akt sprawy), uzupełniona opiniami tych biegłych: ortopedy z dnia 17 kwietnia 2015 r. (k. 134 akt sprawy) i reumatologa z dnia 11 maja 2015 r. (k. 139 akt sprawy), neurochirurga dr med. P. Z. z dnia 11 września 2014 r. (k. 62-62v. akt sprawy) oraz neurochirurga lek. med. J. B. z dnia 02 lutego 2015 r. (k. 117-118 akt sprawy) są jednoznaczne i przekonujące, a zatem nie zachodziła w przedmiotowej sprawie potrzeba dopuszczenia dowodu z opinii nowego zespołu biegłych tych samych specjalizacji na okoliczność wpływu rozpoznanych u wnioskodawczyni schorzeń na jej zdolność do pracy zarobkowej po dniu 31 maja 2013 r., a w przypadku stwierdzenia niezdolności do pracy, jej związku z wypadkiem przy pracy.

W związku z powyższym Sąd II instancji postanowieniem z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie III AUa 1635/15, na mocy art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., pominął powołany przez H. K. środek dowodowy, jako powołany jedynie dla zwłoki (k. 169 akt sprawy 00:07:06).

Wobec odzyskania przez ubezpieczoną sprawności kręgosłupa po jego dwukrotnym leczeniu operacyjnym zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego jest przyjęcie, że ustalony dla niej zakres przeciwwskazań, wynikający ze schorzenia będącego następstwem urazu doznanego przez nią na skutek wypadku przy pracy w dniu 20 sierpnia 1992 r., nie wyczerpuje wymaganego przez art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej elementu „znaczności” ograniczenia jej zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zasadnie zatem Sąd Okręgowy uznał sporządzone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym opinie biegłych sądowych lekarzy za miarodajne dla ustalenia: stanu zdrowia wnioskodawczyni oraz wpływu stwierdzonego u niej urazu powypadkowego na jej zdolność do wykonywania pracy zarobkowej po dniu 31 maja 2013 r.

Odmienne ocena przeprowadzonych przez ten Sąd dowodów, zgodnie z którą rozpoznane u H. K. schorzenie, będące następstwem wypadku przy pracy w dniu 20 sierpnia 1992 r., w znaczącym stopniu ogranicza jej zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, nie znajduje oparcia w zgromadzonych w niniejszej sprawie dowodach, ponadto jest sprzeczna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a tym samym stanowi jedynie gołosłowną polemikę z merytorycznie uzasadnionym stanowiskiem biegłych sądowych lekarzy.

Dla ustalenia ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy nieodzowne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek z art. 18 ustawy wypadkowej z 1975 r.: zaistnienia niezdolności do pracy oraz związku pomiędzy tą niezdolnością, a wypadkiem przy pracy. Brak chociażby jednego z tych elementów sprawia, że nie zachodzi podstawa prawna do przyznania renty z ustawy wypadkowej z 1975 r.

Ponieważ przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody, a w szczególności sporządzone w postępowaniu sądowym pierwszo-instancyjnym opinie biegłych sądowych lekarzy wykazały, że wnioskodawczyni nie jest po dniu 31 maja 2013 r. nadal niezdolna do pracy, a zatem zasadnie Sąd I instancji uznał, że brak jest podstaw prawnych do ustalenia jej po tym dniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Wobec powyższego, uznając apelację H. K. za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Michał Bober